

YKSI

1.1 Tarvitsemme uuden maailman- ja elämäkatsomuksen

¹”Miksi elämme? Onko elämällä tarkoitus? Onko kuolema loppu? Onko olemassaolossa jokin korkeampi mahti? Jos on, miksi elämä sittenkin vaikuttaa julmalta ja tarkoituksettomalta?”

²Kaikki ajattelevat ihmiset esittävät tällaisia kysymyksiä monta kertaa elämänsä aikana. Osa hyväksyy perinteiset kristilliset vastaukset. Toiset pitävät kristinuskoa pitämättömänä: ”Tieteen tutkimustulokset ovat tärkeissä kysymyksissä kumonnet kristinuskon maailmankuvan, esimerkiksi luomiskertomuksen.”

³Monet ovat hyväksyneet tieteen maailmankuvan omakseen. Se on yksipuolista materialismia. Elämäkatsomuksena se ei voi antaa toivoa tai intoa tulevaisuuden edessä. Se opettaa, että ihminen on vain älykäs eläin, joka yrittää pitää puoliaan olemassaolossa; että ihmisen tajunta on yksinomaan aivojen tuote ja sammuu kun organismi kuolee; että meidän unelmamme, ihanteemme ja arvomme ovat vain subjektiivisia eikä niitä vastaa mikään objektiivinen, korkeampi elämän tarkoitus; että maailmankaikkeutta hallitsevat sokeasti vaikuttavat luonnonlait, eivätkä ne piittaa vähääkään ihmiskohtaloista.

⁴Meillä kaikilla on tarve nähdä olemassaolon tarkoitus. Ihminen ei elä vain fyysisiä tarpeita tyydyttääkseen. Hän ”syö” myös tarkoitusta ja voi kuolla yhtä hyvin henkiseen kuin fyysiseen nälkään. Jaksakseen elää ja taistella paremman maailman puolesta on hänen ammennettava voimaa jostakin toisesta lähteestä kuin materialistisesta elämäkatsomuksesta.

⁵Tarvitsemme uuden maailman- ja elämäkatsomuksen. Se on tärkeämpää kuin uudet tekniset keksinnöt. Uuden maailman- ja elämäkatsomuksen pitäisi samalla kertaa kyetä antamaan positiivisia, elämänmyönteisiä arvoja ja pitävä, järkevä maailmanselitys. Niitä uskonto ja tiede eivät voi antaa. Ajan oloon ihmiset eivät voi tyytyä epä-älykkääseen uskoon eivätkä yksipuoliseen materialismiin.

1.2 Ylifyysiset ilmiöt laajentavat maailmankuvaa

¹Luonnontieteen myötä olemme saaneet suunnattoman tietämyksen fyysisestä, näkyvästä todellisuudesta. Samanaikaisesti ovat monet etevät tutkijat tunnustaneet, että tieteen maailmankuva on erittäin rajoittunut. On syytä ajatella, että olemme tutkineet vain pienemmän osan todellisuudesta ja että suurempi osa on meille edelleen tuntematon.

²Loogisesti nähden ei ole siis mitään, mikä kieltäisi toisen todellisuuden olemassaolon fyysisen lisäksi. Päinvastoin on monenlaisia ilmiöitä, jotka ilmenevät fyysisessä todellisuudessa, mutta joiden syy on muissa kuin tunnetuissa fyysisissä energioissa.

³Luokaamme yleiskatsaus näihin ilmiöihin.

⁴Telepatia osoittaa, että erillisten yksilöiden (myös eläinten ja kasvien) välillä on suora psyykinen yhteys. Informaatio siirtyy yksilöiden välillä ilman organismin viiden aistin väliintuloa.

⁵Selvänäkö osoittaa, että yksilö voi tajuta sellaista, mikä – aina tai tilapäisesti – on aistien ulottumattomissa, esimerkiksi pitkien matkojen päässä. Selvänäköllä ”näkee” myös muita kuin normaalisti näkyviä muotoja, esimerkiksi sen psyykkisen ilmapiirin, joka ympäröi kaikkia eläviä olentoja.

⁶Ruumiin ulkopuoliseksi kokemukseksi kutsutaan ilmiötä, jossa ihmiset (tavallisesti ruumiillisen tajuttomuuden tilassa) ovat tiedostaneet jättäneensä tajuttoman organisminsa, olleensa tietoisia sen ulkopuolella ja pystyneensä havainnoimaan ympäristöään. Herättyään he ovat osanneet tarkasti selostaa, mitä heidän läheisyydessään tapahtui hetkinä, jolloin mitkään ruumiilliset aistit eivät toimineet.

⁷Psykometriä on kykyä lukea suoraan tajunnasta jonkin esineen menneisyys aivan kuin tämä olisi tallentunut jonkinlaiseen ”luonnon omaan muistiin”.

⁸Psykokinesia on kykyä siirtää tai muulla tavoin vaikuttaa esineisiin yksinomaan psyykkisellä voimalla. Eräs erikoinen laji on levitaatio, kyky antaa oman kehon leijua vapaasti. Muita samantapaisia ilmiöitä ovat materialisaatio ja dematerialisaatio, kyky luoda esineitä ikään kuin tyhjästä ja vastaavasti hajottaa ne.

⁹Vaikka osa näistä kyvyistä on epätavallisia, ei tämä tosiasia ole mikään todiste niitä vastaan. Se osoittaa vain, että kaikkein useimmissa ihmisissä ne ovat olemassa vain potentiaalisina. Pitävä todiste ei myöskään ole, että ”ne ovat ristiriidassa luonnonlakien kanssa”. Ne ovat ristiriidassa vain meidän nykyisen, aivan liian suppean luonnonlakeja koskevan käsityksen kanssa.

¹⁰Esimerkiksi levitaation todistaa hyvin niin historia kuin nykyaikakin. Eräs tunnetuimpia tapauksia on italialainen munkki Giuseppe da Coppertino, joka suorastaan lensi kirkossaan seurakunnan edessä, johon kuului muun muassa filosofi Gottfried Wilhelm Leibniz ja herttua Braunschweig.

¹¹Telepatia vaikuttaa verrattoman tavalliselta, erityisesti toisilleen läheisten yksilöiden, esimerkiksi äidin ja lapsen välillä. Telepatian tavallisuudesta johtunee, ettei sitä ole erityisesti huomioitu. Emme yksinkertaisesti huomaa, milloin ajattelemme itse ja milloin toiset ajattelevat meissä. On kysyttävä, eikö ole niin, että ymmärtämyksessä on itse asiassa merkittävä osuus telepatiaa, yhteistä ja jaettua tajuntaa, ja että ymmärtämyksen puute johtuu osaksi telepatian poissaolosta. Meillä kaikilla on luultavasti myös kokemuksia sellaisista ilmiöistä kuin ihmisten ystävällisyyden tai sen vastakohtan tunteminen ikään kuin ”säteilynä”, sanoja tai katseita vaihtamatta. Myös eläinten laumakäyttäytyminen ja lajivaisto voidaan selittää telepatialla.

¹²Kehon ulkopuolisten kokemusten tavallisuus osoittautuu siinä, että monet ihmiset uskaltavat nyt avoimesti puhua tällaisista kokemuksistaan. Monellakaan ei ole aiemmin ollut sielunvoimaa uhmata sekä yleisen mielipiteen että tieteen taholta tulevaa ivaa.

¹³Tässä yhteydessä on aiheellista sanoa muutama sana dogmatismista, joka ei lainkaan pue tiedettä. Se, että luulee tietävänsä ilman tarkkaa tutkimusta, on dogmatismia. Se, että kieltäytyy tutkimasta jotakin vedoten siihen, että ”se on ristiriidassa luonnonlakien kanssa”, on dogmatismia. Se, että torjuu todellisuuden tosiasiat vedoten siihen, etteivät ne sovi yhteen vallitsevien hypoteesien kanssa, on pahimman laatuista dogmatismia, samoin kuin se, että uskoo omaan kaikkiviisauteen ja siihen että ei voida tehdä mitään uusia löytöjä, jotka tekisivät tyhjiksi aina tilapäiset päivän hypoteesit. Itse asiassa tieteen koko historia on kertomus siitä, kuinka huonommat, rajoitetummat hypoteesit ovat jatkuvasti saaneet väistyä parempien, laajempien tieltä.

¹⁴Tiivistäen voidaan sanoa, että kaikille äsken kuvailemille ylifyysisille ilmiöille yksi tärkeä asia on yhteinen. Ne osoittavat selvästi, että itse psyyke eli tajunta voi toimia huomattavasti itsenäisemmin fyysisen kehon rinnalla kuin mitä materialismi olettaa:

(1) Tajunta voi käsittää todellisuuden suoraan ilman, että sen tarvitsee käyttää fyysisen kehon viittä aistia (selvänäkö, ruumiin ulkopuolinen kokemus).

(2) Tajunnalla on huomattavasti suurempi laajuus ajassa ja tilassa kuin aisteilla (selvänäkö, psykometriä, prekognitio).

(3) Tajunta ei ole rajoittunut yhteen yksilöön, vaan sen voi jakaa toisten kanssa (telepatia).

(4) Tajunta voi olla olemassa fyysisestä kehosta riippumatta (ruumiin ulkopuolinen kokemus).

(5) Tajunta voi vaikuttaa suoraan aineeseen (psykokinesia, levitaatio).

¹⁵Jos tajunta voi olla olemassa kehosta riippumatta, pitäisi sen voida jäädä eloon kehon kuoleman jälkeen. ”Kuolemaa ei ole”, onkin spiritualistien toteamus, ja asiallisesti katsoen on enemmän sellaista, mikä puhuu asian puolesta kuin sitä vastaan. Spiritualismin ilmiöitä

”ilmoituksineen toiselta puolelta” ei voi aina selittää petoksella. Spiritualistinen hypoteesi on usein paras selitys ilmiöille. Kuitenkin monet ajattelevat ihmiset tuntevat vastenmielisyyttä ajatellessaan elämää ”henkimaailmassa” sellaisena, jollaiseksi spiritualistit sen kuvaavat. Se on arkipäiväistä, henkisesti köyhää, liian inhimillistä. Mutta juuri tämä antaa aitouden leiman. Miksi ihmisestä tulisi jalompi ja viisaampi vain siksi, että hän on jättänyt fyysisen kehonsa?

¹⁶Spiritualismi antaa meille uuden elämän ”toisella puolella”. Mutta tämä ei saa enempää merkitystä kuin maallinen elämä, sellaisena kuin materialismi sen käsittää. Kokonaan toisen, laajemman ja positiivisemmän perspektiivin antaa ajatus, että elämä on koulu kokemusten hankkimista, tajunnan kehitystä varten. Mutta silloin yksi maallinen elämä ei riitä. Ajatus jälleensyntymisestä, reinkarnaatiosta, on levinnyt yhä enemmän viime vuosina länsimaissa. Eräs vakava tutkija, Ian Stevenson Yhdysvalloissa, on tutkinut ihmisiä, jotka ovat sanoneet muistavansa edellisiä elämiä. Hän on dokumentoinut useita tapauksia, jotka viittavaat reinkarnaatioon. Toiset tutkijat ovat jatkaneet työtä.

¹⁷Kaikki edellä mainittu riittää hyvinkin kumoamaan yksipuolisen materialismin maailmankuvan. Palvelkoon se myös ensimmäisenä johdantona pitävämmälle maailman- ja elämäntutkimukselle. Sellainen katsomus on kattava suuremman osan todellisuudesta. Se on katsantotapa, joka antaa tajunnalle laajemman, itsenäisemmän paikan olemassaolossa.

¹⁸On niitä, jotka uskovat, että tiede itse hitaasti ja sisältä käsin kehittää tämän maailmankuvan. Mutta uusi maailmankuva on jo täydellisesti kehitetty ja se on ollut olemassa jo 2700 vuotta.

1.3 Pytagoraan koulu

¹Tätä maailmankuvaa kutsutaan hylozoiikaksi. Hylozoiikan muotoili tunnettu matemaatikko, Pytagoras. Hylozoiikallaan hän halusi luoda pohjan tulevaisuuden tieteelle. Kuinka pitkällä aikaansa edellä hän oli, ilmenee siitä, että hänen järjestelmänsä aletaan ymmärtää vasta nyt yleisemmin. Tämä johtuu siitä, että tieteellinen tutkimus on edennyt niin pitkälle että se alkaa nyt vastata tiettyjä hylozoiikan peruseräiteitä. Sillä samalla kun tiede käsittelee yksinomaan fyysistä todellisuutta, kuvailee hylozoiikka etupäässä ylifyysisistä todellisuutta. Siinä ovat nimittäin fyysisen maailman tapahtumainkulkujen syyt. Tulevaisuudessa tieteen ja hylozoiikan välinen suora yhteys on mahdollinen.

²Pytagoras oli siis tuhansia vuosia aikaansa edellä. Tämä selittyy sillä, että hän kuului veljeskuntaan, jonka jäsenet olivat järjestelmällisesti kehittäneet tajuntansa pitkälle keskivertoihmisen rajallisuuden ulkopuolelle. He siis herättivät täyteen aktiivisuuteen ”tietoelimet”, jotka vielä useimmissa meissä uinuvat. Niinpä he saattoivat hankkia ylivoimaista tietoa maailmankaikkeudesta ja ihmisestä, pitkälti yli nykyisen tieteen mahdollisuuksien, jotka rajoittuvat fyysisten aistien ja niiden jatkeiden, kojeiden välittämään tietoon. Tätä tietoa nimitetään esoteeriikaksi. Veljeskunnan jäsenet perustivat tietokouluja eri kansojen keskuuteen, niin pian kuin nämä olivat saavuttaneet tietyn asteen sivilisaation. Tähän edellytykseen sisältyi, että ainakin huomioonotettava kansan vähemmistö olisi onnistunut vapauttamaan ajattelunsa perinteisestä uskonnosta ja alkanut asettaa järkeviä kysymyksiä elämän tarkoituksesta ja todellisuuden laadusta.

³Pytagoras perusti 700 vuotta ennen ajanlaskuamme tietokoulun Sisiliaan, silloiseen kreikkalaiseen siirtokuntaan. Esoteerisia kouluja oli ollut tuhansia vuosia ennen Pytagoraan tuloa. Uutta hänen koulussaan oli järjestelmällinen ja selkeä tapa esittää ikivanha tieto, joka oli yhteinen kaikille vanhemmille ja nuoremmille kouluille. Hän ymmärsi, että kreikkalaisilla oli konkreettisen tiedon, tieteellisen menetelmän ja täsmällisyyden tajua.

⁴Kaikista esoteerisista tietojärjestelmistä hylozoiikka sopii siksi parhaiten länsimaalaisille, jotka ovat tieteellisesti ja filosofisesti perehtyneitä, rakastavat selkeitä tosiasioita ja suhtautuvat epäsuopeasti moniselitteisiin symboleihin.

⁵Lähes kolmen vuosituhannen ajan hylozoiikka on ollut elävä traditio, tie tietoon maailmasta ja ihmisestä. Tuhannet miehet ja naiset ovat seuranneet tätä tietä. Aina viime aikoihin saakka tieto on pidetty koulun ulkopuolisilta salassa. Elämmehän maailmassa, jossa kaikki todella arvokas on uhattua, niin myös tieto. Vasta meidän aikanamme on annettu lupa julkaista hylozoiikan perustiedot. Tämä tapahtui vuonna 1950, kun Henry T. Laurencyn *De vises sten (Viisasten kivi)* tuli painosta. Tätä teosta seurasi vuonna 1961 Laurencyn *Kunskapen om verkligheten (Tieto todellisuudesta)*. Nämä kirjat ovat ensisijaisia kaikille hylozoiikan opinnoille aikanamme. Edelleen on enin hylozoinen tietämys julkaisematta ja tulee olemaan sitä kauan. Tieto muuten tuntemattomista luonnonvoimista ja ihmisestä tullaan myös jatkossa antamaan harvoille, niille, jotka ovat voittaneet kaikki houkutukset väärinkäyttää valtaa, jota kaikki oikea tieto antaa.

1.4 Hylozoiikan mentaalijärjestelmä

¹Hylozoiikka on mentaalijärjestelmä. Sillä tarkoitetaan järjestelmää, jonka ihminen voi käsittää ja jota hän voi käyttää mentaalisella tajunnallaan, älykkyydellään ja terveellä järjellään. Maailmankatsomuksellisissa kysymyksissä tunne ei ole mikään valistuksen lähde eikä tiennäyttäjää. Parhaimmassa tapauksessa vain järki voi ratkaista, ovatko väitetyt tosiasiat tosiasioita, arvioida niiden mahdollisuuden, uskottavuuden tai todennäköisyyden.

²Mutta tosiasiat eivät riitä. Yksittäiset, sisäisesti epäyhtenäiset tosiasiat hämmentävät enemmän kuin selittävät. Tosiasiat on asetettava yhteyteen toistensa kanssa ja yhteydet vielä laajempiin asiayhteyksiin, järjestelmiin. Jokainen ajatteleva ihminen tekee itselleen järjestelmiä. Kaiken uuden tietoonsa saaman hän asettaa yhteyteen aiemman tietämyksensä kanssa, sisällyttää uuden jo omistamiinsa järjestelmiin ja rakentaa niitä edelleen, tietoisesti tai tiedostamatta. Kaikki mielekäs ajattelu tapahtuu järjestelmissä. Ja näin siksi, että ymmärtämys etenee aina yleisestä yksittäiseen, kokonaisuudesta yksityiskohtiin.

³Hylozoiikan järjestelmä tekee mahdolliseksi yhdistää se tiedollinen pyrkimys, joka meillä länsimaissa on satojen vuosien ajan jakautunut keskenään riiteleviin suuntauksiin: uskontoon, filosofiaan ja tieteeseen. Sellainen jako ja keskinäinen riita ovat kaikki todisteita tietämättömyydestä. Todellisuus on yksi ja ainoa. Sen tähden voi olla vain yksi ainoa oikea todellisuustieto, yksi ainoa pitävä maailmankatsomus. Elämäkatsomuksia sitä vastoin on yhtä monta kuin ajattelevia ihmisiä, koska jokaisella on oma yksilöllinen näkemyksensä siitä, mitä tahtoo elämältään saada ja mitä on itse valmis antamaan takaisin.

⁴Mitä enemmän ihminen kehittyy, sitä suuremman yhteisnäkemyksen tulemme saavuttamaan myös elämäkysymyksissä. Näin siksi, että yhä useammat oivaltavat, että elämäkatsomus on rakennettava maailmankatsomuksen pohjalle, sen tosiasioille todellisuudesta. Jotta tietäisimme, miten asioiden pitää olla, on ensin tiedettävä jotakin siitä, miten ne todella ovat. Elämäkatsomus on maailmankatsomusta tärkeämpi, koska se ohjaa meitä käytännön elämässä, antaa meille oikeuskäsityksemme (käsityksen oikeasta ja väärästä, sen, mitä meillä on tapana nimittää epäselvällä sanalla ”moraali”. Nimenomaan elämäkatsomuksen tiedollisena perustana maailmankatsomuksella on arvaamaton merkityksensä. Ja tässä hylozoiikka antaa oman panoksensa.

⁵Hylozoiikan maailmankatsomus kuvaa olemassaolon ykseydeksi, jolla on kolme puolta eli aspektia: aine, tajunta ja liike. Ainetta on kaikki, millä on tajuntaa (aina jonkin asteista) ja liikettä. Aineen pienimmät, tuhoutumattomat rakenneosat ovat ikiatomit. Elämäntarkoitus on tajunnan kehittyminen jokaisessa ikiatomissa.

⁶Jokaisessa elävässä olennessa on ikiatomi, joka on riittävän kehittynyt ollakseen tämän olennon keskeinen yksilötajunta. Luonnon eri luomakunnat – muiden muassa kivi-, kasvi-, eläin- ja ihmiskunta – ovat eri vaiheita yksilöllisen tajunnan kehittämisessä.

⁷Ihmiskunta ei ole päätepiste tälle kehitykselle, ainoastaan sen orgaanisbiologiselle osalle näkyvässä fyysisessä maailmassa. Fyysisen maailman lisäksi on lukuisia yhä korkeampia maailmoja. Näissä yksilön kehitys jatkuu inhimillisen kehityksen yli. Ihmisen yläpuolella on useampia luomakuntia kuin hänen alapuolellaan.

⁸Kaikki elämässä on ykseyttä. Erillisyyttä ei itse asiassa ole, ei varsinkaan tajunnan eikä energian (aine liikkeessä) suhteen. Kaikki korkeampi kehitys edellyttää, että itseidentiteetin säilyttänyt yksilö (ikiatomi), sulautuu yhä suurempiin ryhmiin, joissa yhteistyö ja elämän palveleminen ja kaikkien kehitys ovat olennaisia asioita.

⁹Kaikkea tätä ohjaavat lait. Aineen elämää koskevien luonnonlakien lisäksi on elämänlakeja, jotka koskevat tajuntaa ja sen kehitystä. Ihmisen velvollisuus on oppia tuntemaan elämänlait ja soveltaa niitä kykyjensä määrän mukaan. Ihmiselle tärkeimmät elämänlait, joita hän itse voi soveltaa, ovat: vapauden laki, ykseyden laki, itsetoteutuksen laki ja aktivoimisen laki.

¹⁰Vapauden laki sanoo, että jokaisella ihmisellä on oikeus tehdä mitä tahtoo kaikkien yhtäläisen oikeuden rajoissa edellyttäen, että kaikilla on yhtäläinen oikeus samaan.

¹¹Ykseyden laki sanoo, että kaikki elämä on ykseyttä ja että korkeampi elämä on mahdollista vain, jos ihminen voittaa itsekkyytensä, oppii tekemään yhteistyötä ja palvelemaan.

¹²Itsetoteutuksen laki sanoo, että jokaisen ihmisen on saatava kehittyä omalla tavallaan omalaatunsa edellytysten mukaan.

¹³Aktivoimisen laki sanoo, että kaikki kehitys on oman työn tulosta, kaikki oivallus oman kovan ajatustyön tulosta.

¹⁴Kolme elämänlakia, jotka hallitsevat ihmistä tahtoipa hän tai ei, ovat: kehityksen laki, kohtalon laki ja kylvön ja korjuun laki.

¹⁵Järkiolentoina meillä on valittavana kaksi tietä, kaksi eri tapaa toteuttaa itseämme: vallan tahto tai ykseyden tahto. Vallantahto johtaa siihen, että kaikki kärsivät pahemmin, varsinkin ne, jotka ovat väärinkäyttäneet valtaa. Ykseyden tahto aiheuttaa, ettei kukaan halua enempää kuin oman osansa ja että kaikki näkevät yhteisen hyvän palvelun korkeimpana elämäntehtävänä. Se tulee osoittautumaan ainoaksi mahdolliseksi tieksi kaikille tarkoitettuun onneen ja iloon, kaikkien menestykseen eikä kenenkään turmioksi.

¹⁶Seuraavassa esitetään hylozoiikan maailmankatsomuksen perusteet. Jotta lukijan olisi helpompi käsittää, on näitä perusajatuksia valaistu tiettyjen uudempien tieteellisten toteamusten ja aatteiden avulla siinä määrin kuin se on ollut mahdollista. Hylozoiikka on täällä tehdäkseen mentaalisen vallankumouksen. Älköön lukija yllättykö, vaan mukautukoon hän pian uusiin (ja kuitenkin niin merkillisen tuttuihin) ideoihin!

1.5 Olemassaolon kolme aspektia

¹Kreikkalaisen hylozoiikka-sanan käänös voisi olla ”henkinen materialismi”. Se tarkoittaa, että on olemassa henkinen todellisuus ja aineellinen todellisuus. Mikään maailmankuva, joka sulkee jommankumman näistä pois, ei ole ajan mittaan pitävä. Olemme tottuneet oppeihin, jotka näkevät olemassaolon kokonaan henkisenä, kokonaan aineellisenä tai jotka vetävät jyrkän rajan henkisen eli korkeamman maailman ja aineellisen eli alemman maailman välille. Hylozoiikalla on kuitenkin toinen katsantotapa kuin tavallisella filosofialla tai teologialla.

²Pythagoras kumosi ajattelun vastakohtaisuuden hengen ja aineen väliltä selittämällä sen johtuvan siitä, ettei kumpaakaan tunnettu. Hän opetti, että kaikki on ainetta ja että kaikella aineella on ”henkeä” eli tajuntaa. Aine ja tajunta ovat yhden ja saman todellisuuden kaksi eri puolta eli aspektia.

³Todellisuuden kolmas aspekti on liike. Kaikki on liikkeessä ja kaikki liikkuva on ainetta.

Koko kosmoksella ja kaikella kosmoksessa on nämä kolme aspektia. Ei ole ainetta ilman tajuntaa (vaikka se olisi vain potentiaalista).Tajuntaa ei voi olla olemassa ilman aineellista perustaa. Ja liike ilmenee aineessa energiana ja tajunnassa tahtona.

⁴Kolme elämänaspektia ovat samanarvoisia. Yhtäkään niistä ei voi samaistaa kahteen muuhun tai selittää kahdesta muusta. Niitä ei myöskään voi selittää jostakin muusta. Niitä ei voi määritellä. On vain todettava, että ne ovat itsestään selviä. Siksi niitä nimitetään absoluuttisiksi ja yhdessä ne ovat äärimmäinen selitys kaikelle.

⁵Filosofian ja tieteen materialismi ovat huomioineet vain ulkoisen, objektiivisen aineaspektin. Mutta sisäinen, subjektiivinen tajunta, kuten tunteet, ajatukset ja ideat, on yhtä absoluuttinen ja jotakin omaa, jota ei voi samaistaa objektiivisiin ilmiöihin kuten kemiallisiin ja sähköisiin prosesseihin hermosoluissa. Materialismi on yksipuolisuudessaan pitämätön.

⁶Filosofiassa niin kutsuttu idealismi on sen sijaan jättänyt aineaspektin vaille huomiota ja väittänyt, että objektiivinen todellisuus olisi yksinomaan subjektiivinen elämys. Tästä katsantotavasta voi tehdä täysin mielettömän johtopäätöksen, että kaikki aineellinen on pelkästään illuusiota.

⁷Fysiikassa väitetään nykyisin, että ”kaikki on energiaa”. Hylozoiikan mukaan energia on samaa kuin liikkeessä oleva aine. Tieteen on vielä löydettävä tämän dynaamisen aineen tajunta, keksittävä tajunnan universaalinen olemassaolo.

⁸Nämä kolme esimerkkiä yksipuolisista katsantotavoista osoittanevat, että kaikki kolme aspektia on otettava mukaan, jotta maailmankuvasta tulisi täydellinen eikä harhauttava.

1.6 Kaikki elää

¹Kun hylozoiikka sanoo, että kaikella aineella on tajuntaa, niin tämä ei tietenkään tarkoita, että tajunta ilmenee samalla tavoin kaikenlaisessa aineessa. Niin kuin on olemassa erilaisia aineellisia elämänmuotoja, on myös niissä esiintyvä tajunta erilaista. Ihminen voi ajatella, kuvitella ja suunnitella, mitä eläin ei voi tehdä. Hänen tajuntansa on paljon laajempaa ja voimallisempaa kuin korkeampien eläinten, alempien elämänmuotojen tajunnasta puhumattakaan.

²Vaikka eläimet eivät voi ajatella niin kuin me, osoittavat ne kuitenkin älyllisen käyttäytymisen kykyä. Ne toimivat tarkoituksenmukaisesti, joustavasti, osoittavat omaa tahtoa, ne muistavat ja oppivat. Yksipuolisen materialismin, joka näkee aivot tai joka tapauksessa hermoston tajunnan välttämättömänä edellytyksenä tajunnalle, täytyy väistyä uudempien huomioiden tieltä.

³Kolibakteeri, kaikista organismeista alkukantaisin, muodostuu yhdestä ainoasta solusta. Sillä ei ole päätä, aivoja eikä sydäntä, kromosomina sillä on yksi ainoa DNA-molekyyli ja sen elinikä on korkeintaan 20 minuuttia. Kuitenkin se voi oppia tunnistamaan erilaisia kemiallisia aineita, muistamaan ne, osoittamaan määrätietoista käyttäytymistä uimalla ”miellyttäviä” aineita kohti ja ”epämiellyttävistä” etäämmälle. Näiden havaintojen tekijän, biokemisti Koshlandin mukaan, bakteerit osoittavat yksilöllisiä käyttäytymismuotoja identtisistä geeneistä ja identtisestä ympäristöstä huolimatta. Ne kehittävät persoonallisuuden säilyttäen sen läpi koko elämän.

⁴Bakteerit ovat kuitenkin organismeja. On myös ilmennyt, että raja orgaanisen ja epäorgaanisen aineen välillä ei ole mikään elämänraja. Myös mineraaliset elämänmuodot osoittavat sopeutuvansa älykkäästi ympäristöön. Siksi niiden on aistittava se jollakin tavoin. On esimerkiksi hyvin tunnettua, että monien vastasyntetisoituneiden aineiden täytyy oppia kristallisoitumaan. Jos ne ovat kokeneet tämän kerran, käy se myöhemmin helpommin. Ei ole kahta täysin samanlaista saman kemiallisen koostumuksen omaavaa kristallia, vaan niillä on omat ominaisuutensa ja reaktiomallinsa – tapansa. Sellaisten täytyy johtua ainutlaatuisista kokemuksista ja muistoista.

⁵Luonnontiede on alkanut tehdä huomioita olemassaolon tähän asti niin laiminlyödyistä tajunnan aspektista. Tompkins ja Bird ovat kirjassaan *Växternas hemliga liv* antaneet joukoittain esimerkkejä ”vihreästä älystä”. Tri Rupert Sheldrake menee kirjassaan *Mot en ny livsvetenskap* vieläkin pitemmälle. Siinä hän esittää, että kaikkia luonnonmuotoja, orgaanisia ja epäorgaanisia (niin kutsuttuja elottomia) muotoja, edeltävät näkymättömät muodonmuovaajakentät, joista ne rakentuvat, ja jotka vaikuttavat älykkäällä ja kokonaisvaltaisella tavalla. Tämä ajatus käy yksiin hylozoiikan kanssa.

⁶Kaikessa on jonkinlaista tajuntaa. Itse asiassa kaikki luonnon muodot ovat elämänmuotoja, koska mitään elotonta ei ole olemassa. Mutta mistä johtuvat tajunnan laajuuden ja voimallisuuden erot? Hylozoiikan mukaan siitä, että tajunta on eri pitkälle kehittynyt eri elämänmuodoissa. Rinnatusten aineen muotoja koskevan kemiallisen ja biologisen evoluution kanssa etenee psykologinen evoluutio, joka koskee muotojen tajuntaa.

1.7 Tajunnan evoluutio

¹Mitä tajunnan kehittymisellä oikeastaan tarkoitetaan? Uusien ja edullisempien sisäisten ominaisuuksien omaksumista, vanhempien ja epäedullisempien ominaisuuksien poisjääntiä, yksilön valintamahdollisuuksia lisäävien ja siten suurempaa vapautta antavien kykyjen valtaamista.

²Ihmiselle kehitys merkitsee, että huonommat ominaisuudet vaihtuvat ihanteellisempien ominaisuuksien suuntaan. Tämän pitäisi merkitä syvällisempää myötätuntoa, voimakkaampaa eläytymistä, parempaa ymmärtämystä, terävämpää älyä ja lujempaa tahtoa. Sen pitäisi myös johtaa suurempaan kykyyn useammilla aloilla. Kehitys merkitsee myös, että persoonallisuuden eri riitaiset osat tasapainottuvat suurempaan sopusointuun, että ”huonompi minä” asettuu ”paremman minän” valvonnan alaiseksi.

³Meillä, jotka nyt olemme ihmisiä, on ominaisuutemme ja kykymme siksi, että olemme kehittyneet tälle asteelle täydellisestä tiedottomuuden ja kyvyttömyyden tilasta. Sikiöasteelta täysikasvuiseksi ihmiseksi, ajattelemmehän ehkä. Mutta hylozoiikan mukaan tämä kehitys on vain kertausta. Niin nopeasti ei voi omaksua täysin uusia ominaisuuksia ja kykyjä. Olemme ihmisiä ja voimme kypsyä ihmisinä siksi, että olemme olleet ihmisiä monta kertaa aiemmin. Reinkarnaatio on kaiken elämän yleinen perusidea.

⁴Kun synnymme uuteen elämään, on tuhansista edellisistä elämästä pohjautuva inhimillisyys meissä piilevänä. Mitä nopeammin ja syvällisemmin ihmisinä kehitymme, sitä useampia ja sisältörikkaampia elämiä olemme aiemmin eläneet. Muistot näistä edellisistä elämästä eivät ole suoraan valvetajuntamme ulottuvilla (mutta kuinka paljon muistamme varhaisimmista vuosistamme tässä elämässä?). Tavallisimmat aikaisemmissa elämissä saamamme kokemukset voidaan kuitenkin nopeasti herättää piilotajunnan unesta, asettuessamme uudelleen samankaltaisten tilanteiden eteen. Siten eivät selity vain ihmisten erilaatuinen ja eri syvä elämänymmärtämys, vaan myös synnynnäiset taipumukset, lahjakkuus ja nerous. ”Kaikki tieto on uudelleenmuistamista”, sanoi Platon, joka oli käynyt Pytagoraan koulua.

⁵Erot ihmisten tietoisuusasteessa johtuvat siis siitä, että jotkut ovat vanhempia ja toiset nuorempia ”sieluja”. Ja jos kaikki ihmiset, eläimet, kasvit ja epäorgaaninen aine kuuluvat yhteen ainoaan suureen elämänyhteyteen – evoluutioon – voidaan luonnon eri luomakunnat selittää tämän evoluution pääasiallisiksi, peräkkäisiksi asteiksi.

⁶Niin tekee myös hylozoiikka. Me, jotka nyt olemme ihmisiä, olemme voineet tulla ihmisiksi ensimmäistä kertaa – tuhansia inkarnaatioita sitten – siksi, että olimme edellisessä luomakunnassa kehittyneet niin pitkälle kuin se silloin oli mahdollista. Eläinkunnalla ei ollut enempää opetettavaa meille. Vastaavalla tavalla elimme kasveina vielä varhaisempina aikakausina ja sitä ennen kivinä.

⁷Elämänmuotojen biologisessa evoluutiossa on kyse aineellisten verhojen hienostamisesta sisäisen elämän eduksi. Tämä evoluutio on tarjonnut tarpeelliset välineet tajunnan evoluutiolle. Kautta koko eläinkunnan aina ihmiseen saakka voimme seurata hermoston ja aivojen yhä hienostuneempaa järjestelmää olennaisena asiana orgaanisen aineen kehittymisessä. Ja kuitenkin aivot ovat vain tajunnan välikappale.

⁸Elämän tarkoitus on tajunnan evoluutio.

1.8 Monadit

¹Elämänmuoto kuluu, kuolee ja hajoaa, mutta siihen sisäistynyt tajunta jatkaa uudessa elämänmuodossa. Kuinka tämä on mahdollista? Sillä jos tajunnalla on aina aineellinen perusta, täytyy tämän olla jotakin muuta ja pysyvämpää kuin aivot ja hermosto.

²Hylozoiikka selittää sen siten, että jokaisen elämänmuodon yksilöllinen tajunta on sidoksissa katoamattomaan aineelliseen ytimeen, joka säilyy myös muodon hajoamisen jälkeen. Pytagoras kutsui tätä ydintä monadiksi. Hän väitti, että monadi on olemukseltaan jumalallinen. Sillä hän tarkoitti, että monadilla on mahdollisuus avartaa tajuntaansa ja tahtoansa yhä enemmän sulkeakseen siihen lopulta koko kosmoksen.

³Hylozoinen monadi-sana voi saada käännöksen ”minäatomi”. Monadit koostuvat aineesta niin kuin kaikki muu universumissa. Mutta erotukseksi kaikesta muusta aineesta ne eivät koostu atomeista. Ne ovat jakautumattomia ikiatomeja, kaiken muun rakennusaine kosmoksessa. Olemme tottuneet näkemään ihmisen ruumiina, jolla (mahdollisesti) on sielu. Ymmärrämme ehkä, että asia on päinvastoin: ihminen on sielu, jolla on keho; täsmällisemmin ilmaistuna: fyysisen elämänmuotoon pukeutunut monadi.

⁴Jos ”kuoleamalla” tarkoitetaan elämän peruuttamatonta loppua, koko kosmoksessa ei ole kuolemaa. Vain monadien tilapäiset verhot, niiden elämänmuodot, hajoavat. Koska elämänmuodot koostuvat soluista, molekyyleistä, atomeista, täytyy muotojen ennemmin tai myöhemmin hajota alkutekijöihinsä. Mutta koska monadi on koostamaton, yksi ainoa ikiatomi, sitä ei voi hajottaa. Se on kuolematon.

⁵Kuten kaikella aineella on myös monadeilla tajuntaa. Aluksi, ennen kuin monadit ovat sisältyneet elämänmuotoihin, tämä tajunta on vain potentiaalinen, se ei ole herännyt. Elämänmuodot ovat ne välttämättömät välineet, joita monadit tarvitsevat herätäkseen tajuntaan ja kehittääkseen sitä sen jälkeen edelleen. Kun tajunta herää aktiivisuuteen, tulee monadista minä elämänmuodossaan.

⁶Monadin tajunta kehittyy vuoronperään kivi-, kasvi-, eläin- ja ihmiskunnassa. Jokaisessa luomakunnassa monadi on yhtenäinen, katoamaton minä. Kuitenkin vasta ihmiskunnassa monadi tulee tietoiseksi itsestään minänä.

⁷Monadit ovat kaiken rakennusaine, ne ovat ikiatomeja, joista meidän fyysiset solumme, molekyyylimme, atomimme äärimmiltään koostuvat. Miksi sitten sanotaan, että yksi monadi on jokaisen elämänmuodon sisin ydin? Koostuvathan elämänmuodot pelkistä monadeista.

⁸Selityksenä on monadien eri asteille kehittynyt tajunta. Monadit, jotka kollektiivisesti rakentavat fyysiset atomit ja siten välillisesti fyysisen aineen muodot, ovat suhteellisesti nähden kehittymättömiä. Ne palvelevat yksinomaan aineellisina ikiatomeina. Niiden vähäinen tajunta riittää vain atomien ja solujen elintoimintojen täyttämiseen. Monadien suunnattomasta määrästä suhteellisen pieni määrä monadeja on saavuttanut niin korkean tajunnallisen kehityksen asteen, että kukin niistä voi ottaa omakseen elämänmuodon ja olla sen kaikkea hallitseva tajunta, sen minä. Mutta lopulta kaikki monadit saavuttavat tämän asteen ja niistä tulee minä mineraaleissa, kasveissa, eläimissä ja ihmisissä.

1.9 Kaiken ykseys

¹Mitään ei ole eristyneisyydessä, vaan kaikki vaikuttaa kaikkeen muuhun. Eikä siinä kaikki: kaikki heijastaa sen lisäksi kaikkea muuta, aistii kaiken muun. Minkä asteisella selkeydellä tämä tapahtuu, on toinen asia ja osoittaa tajunnallisen kehityksen asteen. Ja “kaikki” on olentoja eri kehitysasteilla.

²Olemme kaikki jotenkin toinen toisiamme. Osallistumme kaikki ainoaan yhteiseen tajuntaan. Niin kuin kaikki vesipisarat yhdistyvät valtameressä, niin yhdistyy kaikkien monadien yksilöllinen tajunta yhteiseen tajuntaan. Tämä on kosminen kokonaistajunta, ja siihen kaikilla monadeilla on katoamaton osuus.

³Tajunnan luonteesta on tärkeintä ymmärtää sen ykseys. Tajunta on yksi koko kosmoksessa. Mutta olemme yhä liian alkukantaisia tajutaksemme ykseyden. Vasta sitten kun oivallamme vastuun – emme vain itsestämme tai edes kansastamme vaan kaikesta elämästä – alamme tuntea ykseystajuntaa. Itse asiassa me kaikki – kivet, kasvit, eläimet ja ihmiset – sisällymme yhä suurempiin elämän hierarkioihin.

⁴Jos tajunta läpikäy evoluution, jos monadit muodostavat elämän hierarkioita kivistä ihmisiin, niin miksi kaikki tämä päättyisi ihmiseen? Jos minä on kuolematon ja kehittyvä jatkuvasti uusissa muodoissa, täytyy tämän kehityksen lopulta johtaa ihminen yli-inhimilliselle asteelle. Kaikkia meitä, jotka nyt olemme ihmisiä, tämä koskettaa tulevaisuudessa. Mutta loogisesti katsoen täytyy jo nyt olla niitä, jotka ovat saavuttaneet yli-inhimillisen tiedon ja taidon tasoja. He muodostavat elämähierarkioiden jatkon ihmisen tuolla puolen.

⁵Nämä yli-inhimillisten olentojen hierarkiat ovat hylozoiikan mukaan niitä älykkäitä voimia, jotka ohjaavat evoluution kulkua, antavat sille suunnan ja päämäärän. Tämä ajatus ei ole sen mielikuvituksellisempi, kuin että eräs nykyinen tutkija, biologi Rupert Sheldrake, katsoo sen olevan mahdollinen hypoteesi. Seuraavat hänen kirjastaan *Mot en ny livsvetenskap (A New Science of Life)* otetut ajatukset pitävät yhtä hylozoiikan kanssa.

⁶Jos sellainen tietojen minuuksien hierarkia on olemassa, niin korkeammilla tasoilla olevat voisivat hyvinkin ilmaista luomiskykyään toisten alemmille tasoille kuuluvien kautta.

⁷Ja jos sellainen korkeamman tason luova tekijä vaikuttaisi ihmisen tajunnan kautta, voitaisiin sen aiheuttamat ajatukset ja tunteet todella kokea ulkoapäin tuleviksi. Onhan tämä elämys inspiraatiosta kovin tunnettu.

⁸Jos sellaiset ’korkeammat minät’ asuttavat luontoa, on edellisen lisäksi mahdollista, että tietyissä olosuhteissa ihmiset voisivat suoraan kokea olevansa näiden piiriinsä sulkemia tai sisällyttämiä. Ja totuus on, että sisäisen ykseyden elämystä kaiken elämän, maapallon tai maailmankaikkeuden kanssa on usein kuvattu, siinä määrin kuin sitä ensinkään voi kielellä kuvailla.”

Yllä oleva teksti on Lars Adelskoghin *Selitys*-nimisen teoksen osa Yksi.
Copyright © Lars Adelskog 2011.